

Beviljande av proprieborgen

VD/7977/02.03.07/2019

ML/PvN/SV/HY-L/LL/EA

Bakgrund

Syftet med Apotti-projektet som startats gemensamt av städerna Helsingfors, Vanda och Grankulla, Kyrksläotts kommun och HUS är att förbättra social- och hälsovårdens verksamhet och tjänster. En del av projektet Apotti utgörs av upphandlingen och ibruktagandet av ett klient- och patientdatasystem.

De stiftande delägarna ingick sommaren 2013 ett samarbetsavtal om upphandling av ett gemensamt klient- och patientdatasystem för primärvården och den specialiserade sjukvården. Apotti-projektets styrgrupp beslutade vid sitt möte 9.1.2014 att föreslå bl.a. att ett aktiebolag grundas för patientdatasystemets verksamhet under produktionstiden. Förhandlingar om hur ägandet av bolaget ska fördelas och om innehållet i delägaravtalet fördes under 2014 och våren 2015.

Syftet med Oy Apotti Ab:s verksamhet är att för ägarkommuner och samkommuner producera ett datasystem för social- och hälsovården samt upprätthålla och utveckla systemet enligt kundernas behov och besluten. Den risk bolagets verksamhet medför är densamma för kommunen som i det fall att kommunen själv skulle utveckla och upprätthålla ett datasystem för social- och hälsovården. I Oy Apotti Ab:s fall har ägarkommunerna lagt ut utformandet och utvecklingen av klient- och patientdatasystemet till Oy Apotti Ab. En ägar- och användarkrets som är större än en kommun eller en samkommun tros på längre sikt medföra lägre användarspecifika kostnader för sina ägare jämfört med vad de skulle vara för en ägare. Oy Apotti Ab:s låneborgen är därmed inte förknippad med mer omfattande eller större risker än kommunens och samkommunens skyldighet att ordna social- och hälsovård, eftersom datasystemen måste finnas i vilket fall som helst.

Stadsstyrelsen beslutade 25.5.2015 § 19 bl.a. att godkänna att det tillsammans med Helsingfors stad, Grankulla stad och Kyrksläotts kommun samt Samkommunen Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt (HNS) grundas ett aktiebolag (bolag) med namnet Oy Apotti Ab som till självkostnadspris för sina ägare producerar tjänster som anknyter till klient- och patientdatasystemen för social- och hälsovården. Delägarnas ursprungliga ägarandelar baserades på deras invånarantal år 2013. Städerna Helsingfors och Grankulla, Kyrksläotts kommun samt HNS fattade var och en beslut på sitt håll beslut om att grunda ett bolag och bolaget registrerades 15.7.2015.

Bolaget registrerades 15.7.2015 och dess verksamhetsområde utgörs av serviceverksamhet inom datasystemsbranschen, anskaffning av program och apparater, planering och utveckling. Vidare kan bolaget erbjuda konsultation, utbildning samt stöd- och användartjänster i anslutning till datasystem. Bolaget verkar som en enhet anknuten till sina aktieägare enligt lagen om offentlig upphandling, med syftet att producera tjänster för bolagets aktieägare.

Utöver de stiftande delägarna har Kervo stad och Tusby kommun senare anslutit sig till bolagsägarna. Bolagets nuvarande ägarandelar är: HUS 44,0 %, Helsingfors 36,3 %, Vanda 12,4 %, Kyrkslätt 2,4 %, Tusby 2,3 %, Kervo 2,1 % och Grankulla 0,5 %.

Stadsfullmäktige beslutade 19.10.2015 att för Vanda stads del godkänna Epic Systems Corporations anbud i fråga om ett gemensamt klient- och patientdatasystem för social- och hälsovården.

Oy Apotti Ab:s verksamhet finansieras huvudsakligen genom inbetalningar till en fond för fritt eget kapital som investerats (SVOP) och genom långfristiga lån fram till år 2020.

Stadsfullmäktige beslutade 14.12.2015 § 8 bevilja Oy Apotti Ab stadens proprieborgen på högst 28 milj. euro för anskaffningen av ett klient- och patientdatasystem som en del av bolagets finansieringsarrangemang på totalt ca 202 milj. euro för att täcka bolagets systemanskaffning och eventuella indrivningskostnader. Lån som lyfts med borgen i fråga ska amorteras före slutet av år 2028. De andra delägarna av Oy Apotti Ab har fattat motsvarande borgensbeslut enligt sina ägarandelar. Stadsstyrelsen har dessutom fattat beslut om SVOP-placeringar för åren 2015–2019, totalt 2 961 149 euro.

Nuläget

Den uppskattade storleken på Oy Apotti Ab:s kostnader har vuxit från den ursprungliga planen, varvid också bolagets behov av kapitalfinansiering (SVOP-placeringar) och lånegarantier har ökat. Kostnadsökningen beror bland annat på en användarmängd som är större än delägarnas ursprungliga uppskattningar, vilket har lett till ökade licensavgifter. Dessutom är det nödvändigt med delägarspecifikt utvecklingsarbete i systemet, vilket också ökar kostnaderna. En specifikation av de uppskattade kostnaderna 2016–2021 ingår som bilaga.

För att slutföra systemprojektet är det för Vanda stads del motiverat att komplettera garantierna för de lån som togs år 2015 i anslutning till finansieringen av Oy Apotti Ab samt besluten i anslutning till SVOP-placeringarna så att de motsvarar bolagets nuvarande finansieringsbehov. Delägarna står för bolagets kapitalfinansiering och garantierna för lånen enligt sina ägarandelar och enligt tidigare riktlinjer är SVOP-placeringarnas andel ca 10 % av finansieringsbehovet. Det sammanräknade beloppet av placeringar (SVOP) enligt det egna kapitalvillkoren och proprieborgen som beviljats Oy Apotti Ab höjs så att varje delägare beviljar en höjning av garantisumman och SVOP-placeringen så att den motsvarar den egna ägarandelen, med beaktande av de redan fattade besluten om borgen och SVOP-placeringar. Lånegarantiernas sammanräknade summa höjs till 280 milj. euro. och SVOP-placeringarnas andel på motsvarande sätt till 31 111 000 euro. För Vanda stads del ska SVOP-placeringarna och garantierna ökas utöver det som redan tidigare beslutats om enligt följande: stadens nya proprieborgen till Oy Apotti Ab 6 799 000 euro samt en SVOP-placering på 971 000 euro för år 2020. I sin helhet ansöks det av delägarna om ny proprieborgen för totalt 54,9 miljoner euro och SVOP-placeringar för 7 810 000 euro.

Vanda stads SVOP-placering för år 2020 förs separat för beslutsfattande våren 2020.

Motsäkerheter

Med beaktande av 129 § i kommunallagen förusätter ägarna motsäkerheter för sin borgen. För att tillmötesgå detta behov har Oy Apotti Ab utrett användningen av företagsinteckning som motsäkerhet för garantierna.

Man har förhandlat fram att företagsinteckningen eller företagsinteckningarna som ges som motsäkerhet kommer att fungera som motsäkerhet både för de garantier som nu det nu beslutas om och de garantier som ägarna tidigare gett i relation till ägarandelarna.

Oy Apotti Ab har beställt en utomstående bedömning av garantivärdet hos den egendom som företagsinteckningen omfattar. För Oy Apotti Ab:s bolagsstämma föreslås 22.10.2019 ansökan om en

företagsinteckning med garantivärdet 162 miljoner euro i relation till ägarnas ägarandelar. Företagssteckningens garantivärde är för Vandas del ca 20 miljoner euro.

Bolagets korttidsfinansiering

Oy Apotti Ab:s serviceproduktion är i drift hos en del av delägarna och för de andra utvecklas systemet enligt det som respektive delägare förutsätter. Serviceproduktionen och systemutvecklingen för med sig betydande kostnader som leverantörerna fakturerar av Oy Apotti Ab enligt avtalen och Oy Apotti Ab vidarefakturerar av sina egna kunder. På grund av att faktureringar och betalningar sker vid olika tidpunkter kan bolaget behöva använda extern finansiering för att säkerställa en fungerande och smidig finansiering. Det är en rätt vanlig praxis att använda företagscertifikat för att säkra korttidsfinansiering. Som finansieringsinstrument motsvarar det det kommuncertifikat som används i kommunerna och är i det nuvarande marknadsläget ett snabbt och tämligen förmånligt sätt att ordna finansiering inom en kort tidsram.

Som en del av den totala finansieringen har man som riktlinjer satt upp att Oy Apotti Ab för att ordna finansieringen av ett tillräckligt rörelsekapital, vilket förutsätts av verksamheten, också kan ansöka om korttidsfinansiering med företagscertifikat med ett värde av höst 60 miljoner euro. Med beaktande av korttidsfinansieringens maximala belopp har Oy Apotti Ab utarbetat en ny finansieringskalkyl för att precisera det garantibelopp som den långfristiga finansieringen förutsätter, med beaktande av tidpunkterna för finansieringsbehovet och löptiderna för de företagscertifikat som möjliggör korttidsfinansiering.

Ordnandet av korttidsfinansiering behandlas separat på Oy Apotti Ab:s bolagsstämma.

Statsbidrag och 129 § i kommunallagen

Enligt artikel 107 i avtalet om Europeiska unionens verksamhet som gäller statligt stöd 107(1) är stöd förbjudet om samtliga följande kriterier uppfylls samtidigt:

- (1) stödet har beviljats med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är,
- (2) stödet är selektivt dvs. det gynnar vissa företag eller viss produktion
- (3) stödet snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen och
- (4) stödet påverkar handeln mellan medlemsstaterna.

Det är frågan om beviljande av borgen till ett bolag, som grundats av offentliga samfund för att sköta sådana uppgifter som anknyter till ordnandet av social- och hälsovård som hör till deras verksamhetsområde, och syftet med bolaget är att producera självkostnadsbaserade tjänster i anslutning till klient- och patientdatasystem för social- och hälsovården endast till sina ägare.

Upphandlingen av klient- och patientdatasystemet har konkurrensutsatts enligt det förfarande som det bestäms om i lagen om offentlig upphandling och i upphandlingsdokumenten har de övriga offentliga samfunden fastställts, vilka utgående från ramavtal och genom att bli delägare i bolaget kan ta i bruk systemet. Bolaget verkar inte överhuvudtaget på den konkurrensutsatta marknaden, utan har endast grundats för att för sina ägare utföra de tjänster som baserar sig på ägarnas gemensamma anskaffning av datasystem.

På ovanstående grunder bedriver inte Oy Apotti Ab ekonomisk verksamhet ur perspektivet för lagstiftningen om statligt stöd. Beviljandet av borgen till bolaget i fråga omfattar därmed inte förbudet statligt stöd, eftersom samtliga kriterier för statligt stöd inte uppfylls.

Enligt 129 § i kommunallagen ska kommunens intressen tillgodoses med tillräckliga motsäkerheter. De motsäkerheter som krävs enligt de detaljerade motiveringarna i regeringens proposition om bestämmelsen behöver inte täcka hela risken i anslutning till borgen, utan en del som är tillräckligt stor för kommunens riskhantering. Vidare påverkar riskens sannolikhet och omfattning enligt de detaljerade motiveringarna allmänt förutsättningarna för att bevilja borgen och borgenssumman.

Även om utgångspunkten enligt kommunallagen är att kräva motsäkerhet, är detta dock enligt lagens förarbeten inte ett värde i sig, utan med motsäkerheterna begränsas den ekonomiska risk som är förknippad med beviljandet av borgen på så sätt att risken kvarstår på en godtagbar nivå. Övervägandet av de i lagen förutsatta motsäkerheterna och deras täckning görs på grundval av om beviljandet av borgen utan motsäkerheter eller partiella motsäkerheter skulle äventyra stadens förmåga att svara för de uppgifter som stadgas åt den i lag eller om beviljandet skulle innehålla en betydande ekonomisk risk.

Med beaktande av kraven i 129 § i kommunallagen och på grundval av stadens nyckeltal för ekonomin kan det konstateras att den borgen som föreslås bli beviljad tillsammans med den tidigare beviljade borgen inte äventyrar stadens förmåga att svara för de uppgifter som stadgas åt den i lag. I denna borgenshelhet ingår inte heller en sådan betydande ekonomisk risk som avses i kommunallagen med beaktande av det ovanstående syftet med bolaget och att bolagets ägare i sin helhet består av offentliga samfund vars likviditetsförmåga inte kan anses vara förknippad med kreditrisker.

Även om det på grundval av bolagets verksamhet och ägarunderlag vore motiverat att bevilja borgen utan motsäkerheter har man ansett att det för säkerhets skull är nödvändigt att förutsätta motsäkerheter för hela borgenshelheten. I denna situation täcker de erforderade motsäkerheterna ur perspektivet för stadens riskhantering en tillräckligt stor del av den ekonomiska risken.

För den borgens del som nu är under beslutsfattande förbehåller man sig ännu rätten att kräva ytterligare säkerheter i det fall att bolagets ägarunderlag ändras väsentligt. Motsvarande förbehåll har också ingått i ett tidigare borgensbeslut.

Stadsstyrelsen 21.10.2019 § 11

Förslag av biträdande stadsdirektören för koncernservicen:

Stadsstyrelsen beslutar föreslå för stadsfullmäktige

- a) att Oy Apotti Ab beviljas stadens proprieborgen till ett belopp av 6 799 000 euro för fortsatt utveckling av klient- och patientdatasystemet för att täcka de lån som bolaget lyft och lånens räntor, dröjsmålsräntor och eventuella indrivningskostnader. Borgens giltighetstid har begränsats fram till högst 31.12.2028. Utöver detta förutsätts att staden under 2020 gör en SVOP-placering på 971 000 euro i Oy Apotti Ab;
- b) att Vanda stads totala proprieborgenbelopp aldrig överskrider stadens andel enligt ägarprocenten av det totala belopp för de finansieringsarrangemang eller enskilda lån/arrangemang som det ingår borgen för;
- c) att Oy Apotti Ab pantsätter en företagsinteckning (Oy Apotti Ab, 2699989-5) som motsäkerhet för den borgen som nu beviljas och som tidigare beviljats i enlighet med förslagsdelen;
- d) att staden beslutar att staden förbehåller sig rätten att kräva ytterligare motsäkerheter i det fall att bolagets ägarunderlag ändras så att över hälften av dess aktier övergår till en ny ägare, eller syftet

med dess verksamhet (att för sina ägare producera tjänster i anslutning till klient- och patientdatasystem för social- och hälsovården) ändras till följd av den pågående servicestrukturreformen;

- e) att det under sådana förhållanden som omnämns i d) av en enskild proprieborgen som beviljas Oy Apotti Ab varje år kan tas ut en borgensprovision på minst 0,5 %, som räknas ut utgående från det kapital som återstår per 31.12 av det lån som utgör objekt för borgensansvaret och utbetalas före utgången av januari månad som följer på den tidpunkt som fastställts;
- f) att den enskilda proprieborgen som beviljas till Oy Apotti AB verkställs med närmare villkor som stadsstyrelsen godkänner separat, dock så att förutsättningarna som konstaterats i detta beslut uppfylls; och att
- g) det konstateras att förutsättningen för verkställandet av ovan nämnda beslut är att alla ägarna (städerna Helsingfors, Grankulla och Kervo, kommunerna Kyrklätt och Tusby samt Samkommunen Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt) för egen del fattar motsvarande beslut, till omfattningen enligt sina respektive ägarförhållanden, om proprieborgen för Oy Apotti Ab:s lån.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 11.11.2019 § 3

Stadsstyrelsens förslag:

Fullmäktige beslutar att

- h) Oy Apotti Ab beviljas stadens proprieborgen till ett belopp av 6 799 000 euro för fortsatt utveckling av klient- och patientdatasystemet för att täcka de lån som bolaget lyft och lånens räntor, dröjsmålsräntor och eventuella indrivningskostnader. Borgens giltighetstid har begränsats fram till högst 31.12.2028. Utöver detta förutsätts att staden under 2020 gör en SVOP-placering på 971 000 euro i Oy Apotti Ab;
- i) för att Vanda stads totala proprieborgenbelopp aldrig ska överskrida stadens andel enligt ägarprocenten av det totala belopp för de finansieringsarrangemang eller enskilda lån/arrangemang som det ingår borgen för;
- j) att Oy Apotti Ab pantsätter en företagsinteckning (Oy Apotti Ab, 2699989-5) som motsäkerhet för den borgen som nu beviljas och som tidigare beviljats i enlighet med förslagsdelen;
- k) att staden beslutar att staden förbehåller sig rätten att kräva ytterligare motsäkerheter i det fall att bolagets ägarunderlag ändras så att över hälften av dess aktier övergår till en ny ägare, eller syftet med dess verksamhet (att för sina ägare producera tjänster i anslutning till klient- och patientdatasystem för social- och hälsovården) ändras till följd av den pågående servicestrukturreformen;
- l) att det under sådana förhållanden som omnämns i d) av en enskild proprieborgen som beviljas Oy Apotti Ab varje år kan tas ut en borgensprovision på minst 0,5 %, som räknas ut utgående från det kapital som återstår per 31.12 av det lån som utgör objekt för borgensansvaret och utbetalas före utgången av januari månad som följer på den tidpunkt som fastställts;
- m) att den enskilda proprieborgen som beviljas till Oy Apotti AB verkställs med närmare villkor som stadsstyrelsen godkänner separat, dock så att förutsättningarna som konstaterats i detta beslut uppfylls; och att
- n) det konstateras att förutsättningen för verkställandet av ovan nämnda beslut är att alla ägarna (städerna Helsingfors, Grankulla och Kervo, kommunerna Kyrklätt och Tusby samt Samkommunen Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt) för egen del fattar motsvarande beslut, till omfattningen enligt sina respektive ägarförhållanden, om proprieborgen för Oy Apotti Ab:s lån.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Bilaga:

- Finansieringskalkyl/beräknade kostnader (sekretessbelagt OffentlL 24 § 1 mom. 20)

Verkställighet: finansieringen

Anvisningar för sökande av ändring: 3.1 Förbud mot begäran om omprövning samt besvärsförbud

Närmare information:

finansieringsdirektör Pirjo van Nues, [foramn.efternamn\[at\]vantaa.fi](mailto:foramn.efternamn[at]vantaa.fi)